

СЕКЦІЯ 3

«АКТУАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ: ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО І ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ»

Буслаєва К. П.

*Здобувач вищої освіти напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
katerinao11997@ukr.net*

ПРОЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Досліджено можливі варіанти організації бухгалтерського обліку розрахунків за податком на додану вартість. Розкриті основні проблеми обліку податку на додану вартість на підприємстві.

Ключові слова: податок на додану вартість, податковий кредит, податкове зобов'язання, бухгалтерський облік, бухгалтерські рахунки, податкова накладна.

Одним із основних податків, які справляються на території України є податок на додану вартість (далі ПДВ), він виконує основну фіскальну функцію. Значна частина державного бюджету України формується за рахунок ПДВ. Проте, ПДВ є дуже проблемним податком: не існує досконалої системи обліку, він складний при нарахуванні, через це часто виникають бюджетні заборгованості та ухилення від сплати податку. Одночасно, ПДВ дорогий у керуванні і регресивний за своєю природою. Податковий Кодекс України не вирішує всі вищеперераховані проблеми. Звичайно, це впливає на своєчасний і достовірний облік розрахунків з ПДВ.

Вивчення проблеми обліку та розрахунків з податку на додану вартість досліджували зарубіжні і вітчизняні вчені такі як: Є. Аткинсон, Д. Бодін, Л. Коаді, Д. Куней, Д. Стігліц, В. Андрущенко, З. Варналій, В. Вишневський, О. Данилович, П. Мельник, А. Соколовська та ін. На сьогодні в науковців не існує єдиної думки щодо застосування ПДВ. Деякі вчені вважають цей податок одним з найбільш ефективніших податків, інші, навпаки схиляються до думки про повернення податку з обороту, на зміну якому прийшов податок на додану вартість. Проте, незважаючи на дані дослідження, залишається велика кількість невирішених проблем та задач справляння ПДВ, які потребують подальшого вирішення.

Метою даної статті є висвітлення особливостей та актуальних проблем обліку розрахунків з ПДВ та визначення шляхів удосконалення обліку даного податку.

При організації бухгалтерського обліку на підприємстві особливе місце відводять обліку розрахунків з бюджетом, зокрема за податком на додану вартість. Ведення бухгалтерського обліку залежить, перш за все, від вдало вибраної форми обліку та організації роботи бухгалтерії підприємства. Належним чином організований податковий облік є однією із найважливіших умов нормального функціонування будь-якого суб'єкта господарювання [1].

Нормативно-правовою базою, яка регулює облік ПДВ є затверджена Міністерством фінансів України Інструкція №141 від 01.07.1997 р. з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, розділ 5 Податкового Кодексу України, а також Закон України «Про податок на додану вартість» 03.09.1997 р. № 168/97. З введенням в дію Закону та Інструкції з бухгалтерського обліку ПДВ в методології бухгалтерського обліку сталися ґрунтовні зміни без достатньої теоретичної і практичної підготовки бухгалтерів до цих змін. Облік став ще складнішим і, головне, принципово змінився [2].

Однією з головних проблем, яка виникає в обліку при відображенні ПДВ є правило першої події, яке використовується для визначення ПДВ не співпадає з моментом визнання доходів та витрат в бухгалтерському обліку.

При отриманні передоплати підприємство використовує субрахунок 643 «Податкові зобов'язання», на якому згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, ведеться облік суми податку на додану вартість. Субрахунок 643 є пасивним, транзитним, оскільки на ньому тимчасово, за дебетом обліковується сума ПДВ, яка в момент отримання авансу визнана як податкове зобов'язання. При цьому дебетові обороти на субрахунок 643 виникають раніше за кредитові і до моменту здійснення заключної операції (відвантаження товарів, робіт, послуг) будуть відображені у складі статті Балансу «Інші оборотні активи», що необґрунтовано збільшує активи підприємства [3].

Крім того, назва субрахунку не відповідає його призначенню. Збільшення суми заборгованості підприємства до бюджету відображається на субрахунок 641 «Розрахунки за податками». Тому назву субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» варто змінити на «Податкові розрахунки з податкових зобов'язань», наголошуючи на тому, що він використовується тимчасово і у випадку здійснення передоплат.

Податковий кредит може виникати лише за умови наявності документа – податкової накладної, яку виписує постачальник або іншого підтверджуючого документа. Однак, якщо постачальник не надасть податкову накладну покупцю, то покупець немає права на податковий кредит у звітному періоді (у разі, якщо не надасть заяву (скаргу) податковому органу). У такому разі до моменту отримання такої ПН використовується рахунок 644 «Податковий кредит», а не 641. Отже, у покупця виникають певні складнощі щодо обліку податкового кредиту [4].

Ще одним фактором, що має вплив на достовірність обліку ПДВ, є поєднання системного бухгалтерського обліку з несистемним податковим обліком. На наш погляд, це є недопустимим, так як реалізація в них враховується по-різному: за відвантаженням товарів/послуг і за подією, що відбулася раніше (відвантаження або оплата) відповідно.

Отже, на організацію обліку розрахунків за податком на додану вартість впливають різні фактори. Перш за все, це зміни в податковому законодавстві, які мають як позитивний, так і негативний характер. У більшості вони

стосуються аналітичного обліку, що пов'язано із специфікою обліку окремих господарських операцій. Було б доцільно спростити обмеження записів на субрахунках 643 та 644, що пов'язані з виданими та отриманими авансами нарахованими податковими зобов'язаннями та податковим кредитом з ПДВ лише від сум передоплат товарів, які не були відвантажені та отримані за станом на кінець місяця. Це дасть змогу виключити із субрахунків 643 та 644 численні записи, пов'язані з обліком кожної часткової передоплати протягом звітного місяця. Спрощення такого обліку не вимагає ведення жодних додаткових облікових реєстрів [4].

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку розрахунків з податку на додану вартість [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.docme.ru/doc/1388306/40-aktual_n%D1%96-problemi-ta-shlyahi-udoskonalennya-obl%D1%96ku-rozra...
2. Проблеми бухгалтерського обліку податкових розрахунків з ПДВ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://mirznanii.com/a/295510/problemi-bukhgalterskogo-oblku-podatkovikh-rozrakhunkv-z-pdv>.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 (із змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
4. Актуальні тенденції обліку розрахунків з податку на додану вартість [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/251.pdf>.

K. Buslaeva. Problems and ways for improvement of calculation accounts with added tax.

Summary

Possible variants of the organization of accounting for calculations of value added tax were investigated. The main problems of accounting for value added tax at the enterprise are revealed.

Key words: value added tax, tax credit, tax liability, accounting, accountancy, tax bill.

Крижановська Н. М.

*Магістр 2 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
knati96@ukr.net*

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПОДАТКІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Проаналізовано різні наукові підходи до визначення сутності податків; зроблено пропозиції доповнити класифікацію податків, що існує, за ознакою об'єкта оподаткування.

Ключові слова: податки, податки на доходи, податки на споживання, класифікація податків.

Ефективне функціонування будь-якої держави пов'язано із обсягами її бюджетних доходів і видатків, які спрямовуються на виробництво суспільних благ та послуг. Практична реалізація окремих аспектів державної діяльності знаходить своє відображення в системі оподаткування.

Дослідженням податків присвячували свої праці корифеї фінансової науки А. Сміт [6], Д. Рікардо [5], М. Фрідмен [8], К. Маркс [3]. Осмисленню теорії і практики оподаткування присвячені розробки В. Андрущенко [1], Ю. Ляшенко [2], В. Опаріна [4] та інших.